

EGYHÁZI HIRADÓ

A szegedi református egyház hivatalos lapja, református egyház-társadalmi és belmissziói hetilap.

ELŐFIZETÉS: HAVONKÉNT 50 FILL. EGY SZ. 15 FILL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

REF. LELKÉSZI HIVATAL, SZEGED.

Főszerkesztő: HARSÁNYI PÁL.

Felelős szerkesztő: BAKÓ LÁSZLÓ.

MEGJELENIK

HETENKINT SZOMBATON

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Tartalom: *Vezércikk: Dr. Erdős J.: Történelmi bevezetés a H. K.-hoz. — Tárcza: dr. Kolos váry G.: Szeresd! — Belföld. — Belpolitika-Külpolitika. — Hírek. — Szórványgyi lekezesek. — Hivatalos rész. — Családi Kör. — Hirdetések.*

Történelmi bevezetés a Heidelbergi Kátéhoz.*

(Folytatás és vége.)

Lássuk immár a heidelbergi káté történelmének főbb mozzanatait hazánkban.

A) A heidelbergi káté hazánkban is mindjárt keletkezése után ismeretessé lett. Elősegítették ezt azok a hittani viták, amelyek Erdélyben és nálunk a lutheránus és református lelkipásztorok között az urvacsora és praedestinatio tanára vonatkozólag fennforogtak. A heidelbergi hittudósok akiket ez alkalomból az akkori kolozsvári lelkészek véleményadás végett megkerestek, válaszukhoz mellékelve megküldték a heidelbergi káté egy példányát is. Ettől kezdve villámgyorsasággal ismeretessé lett az hazánkban s a hívők, mint becses népkönyvet, nagy örömmel fogadták és oly hódítást tett a református lelkipásztorok között is, hogy már 1567-ben a debreceni zsinat az 52. kánonban a káté templomi magyarázását szabályzatilag megállapította. A különféle egyházi és társadalmi forrongások megkimélték e kátét hosszú időn keresztül s mint drága örökség, szállott az nemzetségről nemzetségre. Már 1577-ben kis nyolcadrét alakban Pápán Huszár Dávid nyomdájában magyar nyelven megjelent s ettől kezdve a magyar református keresztyének legbecsesebb vallástani népkönyvüknek tekintették.

Az üldözés azonban, amely káténkat szülőföldjén Károly Filep pfalci választófejedelem 1719. április 27-én kelt megsemmisítési rendelete következtében végső veszedelemmel fenyegette, nem maradt el Magyarországon sem. Három évtizeddel később megkezdődött az nálunk is, az azon korbéli lelkiismereti szabadság és vallási türelem jellemző tanubizonyosságául. Hazánkban a heidelbergi káté ellen indított ostrom a jezsuiták-

tól ered, akiknek fondorlatai folytán Mária Terézia esászárnő és kancelláriája e kátét a római katolikus egyház ellen lázító könyvnek nyilvánítván, főképpen pedig annak harmincadik kérdésében a római katolikus megigazulástant, az ötvenhetedikben a purgatóriumról szóló ábrándos elméletet és a nyolcvanadikban az oltári szentségről szóló evangéliomellenes tudományt veszélyeztetve látván; minden további indokolás nélkül egyszerűen megtiltotta eme református hitvallási könyv tanítását és elrendelte a található példányok elkobzását. Az idevonatkozó legrégebbi keletű rendelet a debreceni református egyházi levéltárában őrzött consistoriális jegyzőkönyvek 1748. évről szóló füzetében olvasható egyháztanácsi intézkedésből világlik ki, ami is eképpen van megörökítve:

„Anno 1748. die 2 Januarii. 1-ső szám. A Felsőleges Királyi Helytartó Tanácstól sub dato 22. dec. 1747. emittált párnacsolat a tekintetes Nemes tanácshoz, hogy a Miskolczi Ferenc és Szárazsi Ferenc uraimék által kiadott Palatina Catechesis-nek mint a typographiában, mint pedig a compactoroknál találtatható minden exemplumait confiscálja, ugy mint amely a pápista vallást, mint a mise mondásában, mind pedig a képek tiszteletiben bálványimádással vádolja. Mely parancsolatot a Tek. N. tanács in Consistorio megolvastatván, közönségesen végeztetett: hogy minekelőtte a dolog vagy egy vagy más részre meghatároztatnék, ezen dolog tek. főkurátor urunkkal és több urainkkal közöltessék, mivel ez nemcsak ezen várost és ekklesiát nézi. Addig pedig Tiszteletes uraimék papirosra tegyék, valamit ad defensionem et historiam istius catechismi találhatnak.“

Ugyanazon consistorialis jegyzőkönyv ugyanazon lapján folytatólagosan a következő hiteles bejegyzés olvasható:

* Kátémagyarázatainkkal egyidejűleg hasznosnak tartjuk dr. Erdős József, egy tanárnak a H. K. legújabb kiadásához fűzött következő sorait közzétenni.

„Anno 1648. die 7 Januarii. 2-ik szám. A Tekintetes N. Tanács és N. Electa Communitas mai reggeli gyűlésben megegyezett benne, hogy a catechismus confiscatiója mindaddig halasztassék, míg Felső Asszonyunknak (t. i. Mária Terézia császárnőnek) alázatosan repraesentáltatik, hogy az, olyan symbolicus könyve mind a külső országi ekklesiáknak, mind a magyar/országbelieknek, amely már egy seculumnál is régebben in usu vagon. És hogy e végre és más instántiákra nézve is mennél hamarébb deputátusok a felséges udvarhoz expedáltassanak. Ezen végezés a Consistoriumban is adprobáltatott.“

A képviseleti és küldötségi közbenjárás azonban sikertelen volt, sőt még fokozta is Bécsben az ingerültséget, amennyiben gyors egymásutánban megisméltődtek 1748. szeptember 23., 1749. január 10. és 1757. március 11. kelettel, a káté elkobzását és megsemmisítését parancsoló helytartótanácsi rendeletek. Ám a református keresztyén öntudat oly szilárd és állhatatos volt, hogy azzal, mint hullámtorlaszok között rendületlenül álló kőszirttel szemközt hajótörést szenvedett a jezsuiták minden támadási kísérlete. Mindamellet a zaklatásoknak nem volt se vége, se hossza, úgy hogy a sérelmek orvoslása végett tekintélyesebb testületi és egyházkormányzati fellépés vált szükségessé.

A tiszántuli református egyházkerület kormányzó testülete volt az első, amely mintegy negyven évig tartó nyomás után fölemelte esdő szavát II. József előtt 1781. január 8-án, kérvén a káté s ezzel együtt a II. helvét hitvallás sérthetetlen alakban való kiadásának megengedését. Előzőleg még 1778. május havában a könyvvizsgáló

hivatalhoz felküldték, a következő év november havában megsürgették — mindhiába. A felelet az lón, hogy azok a könyvpéldányok elvesztek. Kévéssel erre Landerer Mihály pozsonyi r. k. nyomdász a kátét a három vitás kérdés (30., 57., 80.) elferdítésével s többféle kihagyásokkal és változtatással kiadta „az református ekklesiában levőknek“. Az egyházkerület a dolgok ily állásában, sérelmeit — nyolc pontba foglalva, — a trón elé terjesztette, kérve a Landerer-féle kiadás példányainak lefoglalását és a káté eredeti alakban leendő kinyomattathatását. A császár által véleményezéssel megbízott bécsi udvari kancellária azonban azon az okon, hogy a reformátusokra nézve sérelmes Landerer-féle kiadás a könyvvizsgáló hivatal szabályszerű eljárása folytán jelent meg: 1781. május 11. napján véleményt terjesztett a császár elé, ki is azt helybenhagyólag magáévá tette és aláírta. E vélemény alapján a császár rendeletileg megparancsolta, hogy a kátét a nevezett három vitás kérdés sérelmes kifejezéseitől meg kell tisztítani. Erre az összes négy egyházkerület kormányzó férfiai emlékiratot küldöttek Bécsbe, melyben feltárták a trón előtt, hogy a vallási meggyőződésüket és szabadságukat korlátozó eme legfelsőbb rendelet lelkökben mély aggodalmat szült, melynek midőn hangot adnak, egyuttal nyílt lelkiismerettel kijelentik azt is, hogy symbolikus könyvet — amilyen a heidelbergi káté is, — megváltoztatni csak egyetemes zsinat joga; mindamellet bizva a felség igazságosságában, teljesítik parancsát. Javításaikat, véleményöket szintén felküldték, de a 80. kérdésre vonatkozólag nem az általok javasolt kiigazítást, hanem a cseh-osztrák udvari iroda véleményét

Tárca. Szeresd I

Szívemnek minden dobbanása:

Tiéd, Nemzetem; tiéd, Hazám!

A csekély szívben e szent érzelem:

Nyugtalan, zajgó hatalmas óceán.

E tenger felett az örök napsugár;

Erdei vadvirág-illatos nyílása,

S a sok zimankónak mosolygó birája

A szélvihar: vágy Nagyhazámért.

Habzó és jajgató hullámok dúlása;

S mozgó tenger nem bír meg csolnakot;

Mint tüzes paripa szilaj lovas;

Ugy nincsen alku érted, Nemzetem,

Semmi sem csüggeszt, semmi sem lohaszt!

Nem vagyok tűz, mi hamvadó,

Nem szikla sem! ez lassan porhadó . . .

Vagyok örök és békételen tenger,

Mert semmi földi nem bír ez ősi elemmel!

A nagy hidegben csak jéggé összefagy;

Mint fájó keserőben görcsbefont ököl;

S visel a tenger sok-sok jéghegyet;

Melyekkel dacos hullám, ha játszadoz:

Megkarcolja velük a komor eget.

Mert az Ur melege hagyott helyeket;

Hol felolvasztá a páncélos jeget,

S haragvó hullámmal adott bő teret:

S a tenger haragszik s folyton morog,

Mint sértett őnézet, vagy hű szerelem;

Mely ármány miatt joggal háborog;

Hullámszája egyre-egyre tart . . .

Mormolja folyton: szeresd a fajt,

A küzdés sorsát: a küzdő magyart!

Dr. Kolosváry Gábor.

hagyta helyben II. József, utasítván 1782. augusztus 12-én kelt császári rendeletében az érdekelt református vezérférfiakat, hogy a kátét ily módosított alakban kiadhatják. Így jelent az meg 1787. elején és azóta is, eredeti alakjából kiforgatva, egészen 1884-ig, amikor Erdős József püncsovai református lelkipásztor a régibb és újabb eredeti kiadások nyomán magyar nyelvre lefordította s történeti bevezetéssel ellátva, Lugoson kiadta, az előbb vitás kérdés teljes szövegével együtt. Ezen kiadás óta aztán ebben az alakban látott napvilágot nyelvünkön a heidelbergi káté.

B) Káténk története hazánk erdélyi részén ugyanazon befolyások alatt fejlődött, mint a Királyhágón innen. Az 1791. évig — midőn szebb jövő hajnala derült fel a magyar és erdélyi református egyház felett — folytonos zaklatásoknak voltak kitéve egyházunk kormányzói és maga egyházunk is a káté miatt. Az üldözés itt is Mária Terézia kormányzása alatt öltött nagyobb mérvet. A furfangos vádaskodásokat Bajtai Antal József erdélyi r. k. püspök eszelte ki, akinek a heidelbergi káté ellen fölterjesztett jelentése alapján, az 1768. november 24-én kelt legfelsőbb rendelet meghagyta az erdélyi kormányzásoknak, hogy a káté összes példányait el kell kobozni. Erre a kormányzások 1769. március 6. napján utasította a református püspököt és főgondnokokat a rendelet foganatosítására, de Dézsi Lázár György akkori erdélyi református püspök nem lett árulóvá. S midőn ugyanazon év december 15-én egy újabb rendelet a káté állítólag sérelmes helyeinek megváltoztatását sürgette, Dézsi Lázár György erre azt válaszolta, hogy „ha netán a káté iról egy vagy más helyen keményebb szólásformákat használtak, azoknak eltűrését, mint szintén elnézését nem kevesebb bizalommal és joggal kérhetjük, mint amely liberálitással a protestáns fejedelmek, a tartományaikban lakó katolikusoknak a tridenti concilium sokkal több és nagyobb anathémáit elnézték és eltűrték.”

A kolozsvári református főiskola előljáróinak a kormányzókhoz intézett felfolyamodására, melyben a kátének a bási kiadás szerint való kinyomtatását kérelmezték, az lón a válasz, hogy kérelmők csakis a tiszántuli egyházkerülethez intézett ismeretes királyi parancs értelmében teljesítetik. Mivel pedig ezen az alapon a kátét ők is megváltoztatott alakban adhatták volna ki, nem tettek ez ügyben semmit és így hallgatóság visszautsították a kormányznak hitéletökbe történt jogtalan beavatkozását. Jó reménységgel várták a szebb jövőt, melynek reggele az 1791. évvel derült föl, amidőn a XXVI. törvénycikk 5. pontja értelmében, a symbolikus könyvek kinyomtatása az egyházak jogává lett. Ez alapon jelent meg aztán 1793-ban a heidelbergi káté Nagy-Szebenben. (H. ö. Szilágyi Ferenc „A heidelbergi Káté... Pest, 1869.”)

Ami végezetre a heidelbergi káté magyar fordításait és kiadásait illeti, ezek között legrégibb a Huszár Dávid fordítása, mely Pápán jelent meg 1577-ben. Ezt javítva kiadta Szárászi Ferenc debreceni lelkipásztor 1604-ben; ezt ismét javította Szenczi Molnár Albert, kiadván a palatinátusi kátét Hanóviában 1608-ban, Oppenheimben 1612-ben. Ez időtől fogva számos kiadást ért e remek vallási népkönyv. Igen nevezetes adat idevonatkozólag az is, hogy I. Rákóczi György a heidelbergi kátét Gyulafehérvárott az általa létesített könyvnyomdában, Fogarasi István lugosi oláh-magyar református lelkipásztor fordításában oláh nyelven kiadta 1648-ban.

Irodalmi megjegyzés: A heidelbergi kátéről kimerítő tájékoztatást nyújtanak a következő értékelések:

1. Szilágyi Ferenc: A heidelbergi káté -és a magyar- és erdélyországi protestáns autonómia a XVIII. században. Pest, 1869.
2. Erdős József: Heidelbergi Káté. A régibb és újabb eredeti kiadások nyomán fordítva s történeti bevezetéssel ellátva, Lugos, 1884.
3. Ugyanő: A heidelbergi káté oecónomiájáról, a Debreceni Prot. Lap 1885. évfolyama 8. és következő számaiban.
4. Ugyanő: A heidelbergi káté története és irodalma a külföldön és hazánkban. Protestáns Szemle 1891. (III.) évfolyama 3. füzetében, 394—406. l.
5. Ugyanő: A heidelbergi káté. A tiszántuli református egyházkerület megbízásából. Debrecen I. kiadás 1891., II. kiadás 1901., III. kiadás 1914.
5. Legújabbán értékes művet adott ki Rev. Prof. James I. Good, D. D., LL. D. of central Theological Seminary ily címen: The Heidelberg Catechism. in its newest light. Philadelphia, 1914. Ez a 301 lapnyi terjedelmű munka főképpen káténk különböző nyelvű fordításainak történetére nézve sok új és nagybecsű adatot tartalmaz.

E kiadványokban részletes irodalmi utmutatás is található káténk alapos megismerhetésére vonatkozólag.

Megjelent a Kálvinista Naptár és Évkönyv

130 oldal;
minden igényt kielégít.

Ára 1 pengő.

BELFÖLD.

Presbiteri gyűlésünk.

Egyházunk presbitériuma folyó hó 21-én, pénteken délután fél 6 órai kezdettel tartotta az évi első rendes gyűlését. A szokásos formalitások letárgyalása után következett az eltávozott dr. Bottka Sándor presbiter helyébe behívott dr. Vinczy Károly pótpresbiter esküvétele, amelynek megtörténte után lelkész-elnök néhány szóval köszöntötte az új presbitert, aki viszont őszinte lélekkel kötelezte magát egyházunk további hűségese szolgálata. A templomi fűtésberendezés átvételének a kérdésében a presbitérium teljes egészében magáévá tette a műszaki bizottság véleményét és a még mindig tapasztalt hiányokra való tekintettel a fűtésberendezés átvételének a megtagadását határozta el. Néhány felsőbb egyházhatósági rendelet letárgyalása után következett a házgondnok jelentése, aki a legutóbbi presbiteri gyűlés határozata alapján arról referált, hogy a személtelnyő megszüntetéséhez csupán két lakó nem járult hozzá. A presbitérium ezek alapján megújította multkori gyűlésének határozatát és a két lakónak már most felmondott, természetesen arra az időre, amikor a lakások szabad forgalma helyre áll. Néhány kisebb jelentőségű ügy megbeszélése után a presbiteri gyűlés véget ért.

Nagy kálvinista konferencia Budapesten. Hegedüs Lóránt a magyar jövődőről és a protestantizmus hivatásáról.

A Budapesti Ref. Theologia Akadémia tanári kara régi szokásához híven az idén is megrendezte konferenciáját. Külön gyűléseket tartottak a papok és a papnék számára, majd délutánként a nagyközönség számára is. Mindennap este a régi országház nagytermében vallásos ünnepek voltak. A konferencián a budapesti lelkészek és hitoktatók táborra mellett a vidéki lelkészek egész sora jelent meg. A konferencián Szegedről is részt vett lelkésziünk, Bakó László.

A lelkészek konferenciáján vezérlő gondolatként huzódott végig az a mindsürgetőbb követelmény, hogy egyházi életünkben, hűveink gondolkodásmódjában foglalják el újból régi, megérdemelt helyüket a hitvallások. Erről a témáról beszélt Ravasz László püspök is „Igehirdetésünk a református alapelvek szolgálatában” címmel. A papnék konferenciáján dr. Ravasz Lászlóné elnökölt s a megbeszélés tárgyát főként az képezte, hogy milyen helyet foglaljon el és milyen szerepet töltsön be a gyülekezeti életben az igazi református papné. A nagyközönség számára rendezett gyűléseken a hollandus előadók az ifjúsági munka fontosságáról szóltak és felemelő adatokkal bizonyították, hogy micsoda hatalmas lépésekkel halad előre Hollandiában a református ifjúsági munka és már eddig is milyen nagy eredményeket értek el.

A régi országház nagytermében tartott vallásos ünnepek kiemelkedő pontja volt Hegedüs Lóránt előadása „Evangeliumi Egyházaink külföldi összeköttetései és a magyar jövődőről”. Ezt az előadást különben az alábbiakban nagy vonásokban közöljük.

Ez a konferencia újabb bizonyága annak, hogy régi szervezatlenségünk szünőfélben van és kezdetét veszi egyházukban egy új renaissance.

Hegedüs Lóránt előadásának legérdekesebb részletei a következők:

— Hivatásomnak tekintem azt, hogy Jézus nevében követeljem a protestantizmus megmozdulását és vele együtt Magyarország felszabadítását. Nekünk, protestánsoknak kell megteremtünk az összeköttetést Angliával és Amerikával, azzal a két országgal, amely Kossuth Lajost vendégül látta és nem felejtí el azokat, akik ragazkodnak hozzá. Azt mondják rólam, hogy én a protestantizmust kiélezem. Ez nem így van, mert én a protestantizmust csak a maga hivatásának teljesítésére akarom fölhívni és én mindig mondtam, hogy a magyar katolicizmusnak is megvan a maga kötelessége, amely abban áll, hogy védje a magyar katolikus érdekeket. Sohasem akartam más felekezetek jogait csorbitani. Én szeretem tudós püspökünket, Ravasz Lászlót, de ha ő akarná megkoronázni a királyt, azt mondanám, hogy ez a katolikus egyház joga. Nem ellenük irányul az, hanem értük is cselekszünk, amikor megteszük azt, amit ők nem tudnak megcsinálni, mert Anglia és Amerika győzött és ezek az államok protestánsok. Mi nem protestáns-propagandát csinálunk, de a magyar történelemben mindig vannak fordulatok, amikor csak a protestantizmus segíthet. Amerikát, amely nem irta alá a trianoni békeszerződést, föl kell világosítani arról, hogy népét megmentette Wilson és a kisántant.

Mi minden magyar testvérünk érdekében akarunk küzdeni a protestantizmus segítségével. Magyarország semmiféle fontos kérdését nem intézheti el Anglia nélkül. Csak kettőt említek: az egyik a magyar királykérdés. Mielőtt mi ennek a megoldásába, ábrándokba mennénk bele, meg kell kérdezni Angliát, anélkül, hogy megalázkodnánk, hogy mi az ő akarata, mert ha Anglia valamit megtilt, azt magyar politikus nem viheti keresztül. A másik dolog a gazdasági helyzet. Anglia az egyetlen, amely Európából gazdasági egységet képes teremteni és ezt előbb, vagy utóbb, a Rajna, Majna, Duna-csatornával fogja véghezvinni. Ha ez az út Antwerpentől a Fekete-tengerig megépül, lehetetlen az, hogy például Romániával ne lehessen telefonálni, tehát amint ez a csatorna nyitva van, előttünk is nyitva áll az ut erdélyi testvéreink felé. Protestáns testvéreimet felhívom, hogy legyenek igazi protestánsok, azokat pedig, akik nem protestánsok, arra figyelmeztetem, hogy aki a magyar protestantizmusból letör egy darabot, az Hungária kezéből tör le ugyanannyit, és aki le-

tapossa a magyar protestantizmus érdekét, letapossa Magyarországnak jövődjét. Mi nem akarunk senkit sem támadni, de egy dolgot meg kell említenem:

— Gróf Zichy János, tisztelt barátom, a katolikus nagygyűlésen azt mondta, hogy a katolicizmusnak és a protestantizmusnak kvóta szerint kell az irodalomban és történelemben is helyet foglalnia. Tessék megnézni, hogy mi lett volna, ha a mohácsi vész óta a protestánsokat nem engedték volna szerephez jutni. Tessék kihagyni a magyar történelemből Bethlent, Bocskayt, Kosuthot, Görgeyt, Tiszát, tessék kihagyni a magyar irodalomból Tompát, Ady Endrét, Szabolicskát, Szász Károlyt, mi fog akkor maradni a tulsó oldalon? Mi nem kvóta szerint akarunk dolgozni a hazánkért, hanem teljes erővel dolgozunk minden magyarért, mert mi mindenkiért fel akarjuk támasztani Magyarországot. Nekünk nincs más kvótánk, mint két jelszavunk és két fogadalmunk. Az egyik az, hogy visszatérjünk Jézus szeretetéhez és az első fogadalom az, amit János apostol, Jézus legtisztább rajongója mondott: „Mester, Mester, te vagy a Krisztus és én szolgád vagyok!” A másik fogadalom az, amit Bismarck a világrendítő protestáns államférfiu reszkető kézzel, plajbásszal írt rá könyvére: „Elégek abban, hogy téged szolgáljak, hazám!”

Belpolitika-Külpolitika.

A felsőházi tagok kinevezése megtörtént. 35 felsőházi tagot nevezett ki a kormány előterjesztésére. A névsorban örömmel olvassuk egyházunk több kiváló világi tagjának nevét, akiknek a részéről reméljük, hogy speciális érdekeinket teljes szívvvel és lélekkel fogják képviselni. — Az egységspárt ez évi első összejövetelén a miniszterelnök klasszikus beszédben vázolta az újonnan összeülő országgyűlés feladatait. Őva intette az ugy szám szerint, mint minőség szerint megnövekedett pártot, hogy helyzeti előnyéből a maga számára ne szerezzen hasznot. „Nem urai, hanem szolgálai vagyunk a Nemzetnek”, mondta többek között a miniszterelnök. A királykérdést időszerűtlennek jelentette ki gróf Bethlen István, minthogy ennek megoldása bár belpolitikai kérdés, mégis a külpolitikai körülményektől is függ. Szólott tervbevevett olaszországi utjáról is és kijelentette, hogy ennek semmi más célja nincs mint Magyarországnak szabadutja a tengerhez.

Angliában két korosztályt behívtak és utakészen tartanak a kínai eseményekkel kapcsolatban. Világos ugyanis, hogy Kínában az Európa- és főleg angolellenes forradalmat Oroszországból kezdeményezték és félős, hogy a forradalom esetleges győzelme után Kína a szovjet hatalmi köréhez csatlakozik.

Németországban a kormányalakítási törekvések még mindig eredmény nélkül állanak. Az

ántántnál nagy izgalmat keltett a birodalmi elnöknek, Hindenburgnak az a tanácsa, hogy ha a baloldali pártokkal nem sikerül a megegyezés, a jobboldali pártokkal kell azt megpróbálni.

Amerika és Mexikó között a helyzet továbbra is feszült, bár nyílt összeütközésre még nem került sor.

— H I R E K. —

B. Buday János.

Akik csak felületesen ismerik, abból a sajnos, még mindig meglévő magyar kálvinista típusból valónak gondolják, amelyik mindig és csak azért is ellenzéki, tehát soha sincs semmivel sem megelégedve; az egész élete megörlődik a tagadásban s csak akkor veszi magát észre, hogy már késő, amikor nincs ideje többé az élet nagy diadalmas igenléseire.

B. Buday János, ha kifogásol is valamit, csak azért teszi, mert szerinte van egy jobb mondanivalója; B. Buday János, ha tagad is valamit, csak azért teszi, mert szerinte van egy igazabb állítása; és mindenekfelett B. Buday János, ha kifogásol és tagad is valamit éppen az egyháza életében, ezt mindig csak azért teszi, mert nagyon szereti az ő magyar kálvinista egyházát. Nem tudja elnézni és szó nélkül hagyni, ha éppen az ő egyházköztségében, amelynek gondjai — érzi — reá is bízva vannak, valami nem úgy történik, ami szerinte a magyar kálvinista Sion üdvére és javára szolgál.

Hogy mennyire ez a kálvinista jellem B. Buday János ny. kuriai bíró, azt legjobban bizonyítja két legutóbbi cselekedete.

1925. év elején 40 darab Szeged-Csongrádi Takarékpénztári részvényvel elhalt fia B. Buday Kálmán emlékére alapítványt tesz az egyháznál egy szegény sorsban lévő és jó előmenetelű református tanuló évenkénti megjutalmazására; most a múlt év végén pedig 20 darab új részvényvel szaporítja alapítványának állagát.

Ha ilyen mértékben máshol adakozik, érette bizonyára több lett volna a földi elismerés, de B. Buday Jánosnak előbbre való az a lelki öröm, amelyet érez, mikor földi egyházának istápolásával Isten dicsőségére cselekedhet.

Meg kellett ezeket írunk, mert a lélek készített rá!

Meg kellett ezeket írunk, mert néma figyelemzetéssel szólni akarunk azokhoz, akik ilyen és sok más módon egyházuk segítségéi és örök emlékü megalapozói lehetnének, de az Istentől is megkivánt eme kötelességükre, vagy nem gondolnak, vagy szándékosan figyelmet sem fordítanak.

„Aki azért tudna jót cselekedni és nem cselekszi, bűne az annak.” (Jakab IV:17.)

Aki azért tudna jót cselekedni és cselekszi is azt, üdvé az annak!

Istentiszteletek sorrendje: Folyó hó 30-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel gyülekezeti istentisztelet; délután 5 órakor kátémagyarázat (Bakó László lelkész). Délelőtt 9 és 11 órakor ifjúsági istentisztelet (Durkó Gábor hitokt. l.).

Február 6-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel gyülekezeti istentisztelet, délután 5 órakor kátémagyarázat (Bakó László lelkész). Délelőtt 9 és 11 órakor ifjúsági istentiszteletek (dr. Illyés Endre hitokt. l.).

Lapunk legközelebbi száma február 12-én jelenik meg, tekintettel arra a körülményre, hogy a postai kézbesítés helyett a házhoz való kihordás rendszerét léptetjük életbe. Az új rendszerre való áttérés olyan nagy munkát igényel, hogy annak elvégzését nem tudjuk biztosítani már a jövő hétre.

Előfizetőink és olvasóink szives elnézését kérjük tehát a hiányzó példányért.

Énekkarjaink. A Szegedi Református Énekkar tisztújító közgyűlését február 1-én, kedden este 7 órai kezdettel tartja a református iskola I. sz. tantermében. — Református gyülekezeti egyes énekkarunk alakuló közgyűlését február 2-án szerdán délután fél 6 órai kezdettel tartja a református iskola I. sz. tantermében. — Kérjük a tagok szives és pontos megjelenését.

Ujabb adományok a Budapest-Kelenföldi templomra. A Budapest-Kelenföldön épülő új református templom javára a jókedvű adományokat továbbra is kérjük és várjuk. Legutóbb adakoztak Holládi Péter Józsefné 100.000, N. N. 25.000 koronát.

Református belmissziói iskola Sátoraljuhelyen. Egy évi áldásos munka után most számol be a sátoraljuhelyi református egyház belmissziói iskolájának működéséről. Tanulságosnak tartjuk, ha a beszámolóból közöljük azt a részt, amelyik az iskola céljáról szól. Mementóul említjük meg, hogy az iskolának az első szemeszterre 117, a másodikra 87 beiratkozott hallgatója volt. Az iskola céljáról ezeket olvassuk: Isten akaratának engedelmeskedve a Megváltó missziói parancsa teljesítésének munkálása azáltal, hogy két szemeszterre terjedő egy évi hittani tanfolyamon az összes hittudományokat ismerteti vázlatos előadásokban, különös tekintettel a belmisszióra s így lehetővé kívánja tenni, hogy rendes lelkipásztoraink mellett egyházi életünk fontosabb világi pozícióinak (gondnok, presbiter, diakonus, diakonissza, biblia körvezető, vasárnapi iskolai és a vallásitanítói stb. tisztségeknek) az elfoglalói s ezeken kívül a nagyobb hitbizalmat mutató egyszerű egyháztagjaink is a nekik szükséges ismereteket minél lehetőbben megszerezhessék. Az iskolának hallgatói oly egyének lehettek, akik 18. életévüket betöltötték s legalább középfokú (polg. iskolai) végzettségük volt. Akik ezen feltételeknek nem feleltek meg, de egyébként a tanfolyam hallgatásának megfelelő ismeretekkel rendelkeztek — kivételesen — az iskola vezetőségének az engedélyével felvételt.

Felhívás kolportörtanfolyamra. A Hit és Szolgálat mezejében a vele kapcsolatos sajtószervekkel együtt elhatározta, hogy keres olyan református embereket, akik hivatást éreznek arra, hogy Isten Országát Bibliák, vallásos iratok és újságok háziról-házra való terjesztésével szolgálják. Ezért felhívást intézünk azokhoz, akik erre a munkára alkalmasnak érzik magukat, jelentkezzenek levélben a Hit és Szolgálat főtájkáránál, Bereczky Albert ref. lelkésznel, Tahitótfalu, Pestmegye cimen. A jelentkezők küldék be: 1. sajátkezűleg megírott rövid életrajzukat; 2. illetékes lelkipásztoruk ajánlólevelét. A jelentkezteteket külön fogjuk értesíteni egy valószínűen egy hétig tartó kolportörtanfolyamról. Mivel a jelentkeztettek előreláthatólag nem lesznek abban a helyzetben, hogy e tanfolyam költségeit ők viselhessék, a tanfolyamon ingyenes ellátást akarunk biztosítani azoknak, akiket a jelentkeztettek közül meghívunk. Erre a célra szeretettel kérjük és várjuk jobb anyagi helyzetben lévő híveink adományait, amiket ugyancsak Bereczky Albert fenti címére kérünk küldeni a cél megnevezésével.

Hírek az evangélikusoknál.

1927. január 30-án, vasárnap reggel 8—10-ig vasárnapi iskola a szegedi összes ev. fiú és leány-elemistások részére az ev. iskolában. A templomban 9—10-ig ifjúsági istentisztelet a középiskolások részére. A 10 órakor kezdődő rendes istentiszteleten prédikál Tátrai Károly. — Délután 4 órakor a Szegedi Luther Szövetség választmányi ülést tart, amelyen tárgyalás alá kerül a bőjti vallásos esték rendezése. Ezen a választmányi ülésen a h. lelkész előadást tart *A templomlátogatás fontosságáról.*

Bibliamagyarázat. Mezőfalvy Julia hódmezővásárhelyi diakonissza-testvér január 25-ikén tartotta meg szokásos iadv bibliaóráját az ev. parochián. Beszélt Naanán és Elizeus történetéről.

Halálozás. Koós Elemér, a Szeged—Csongrádi Takarékszövetkezet igazgatója, az ev. egyház presbiteré elhunyt. Január 24-ikén délután 2 órakor temették az ev. templomból. A temetésen a város vezetőemberei mind megjelentek.

Ref. Lelkészkonferencia. Tátrai Károly h. lelkész részt vett a ref. lelkészeknek január 18—20-ig tartó budapesti konferenciáján, amely nagyon tanulságos volt.

Szórványgyülekezetek.

F. hó 30-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel istentisztelet és hitoktatás Felsőpusztaszeren, végzi Durkó Gábor hitoktató-lelkész.

Ugyancsak f. hó 30-án délután 3 órai kezdettel Bakó László lelkész tart istentiszteletet Ujszegeden a Vakok Intézetében.

Február hó 6-án, vasárnap délután 3 órakor Szőregen dr. Illyés Endre hitoktató-lelkész, Deszken pedig Durkó Gábor hitoktató-lelkész istentiszteletet tart és hitoktatást végez.

Hivatalos rész.

A szegedi református egyházközség elnökségétől.

Szám: 45/1927.

Az egyházi törvények III. t. c. 19. §-a értelmében a presbitérium által elkészített egyházi adó kivetési jegyzék 15. napra, azaz január hó 30-tól február hó 13-ig a Lelkészi hivatalban közszemlére kitétetik. Az idézett §. értelmében a templomi kihirdetés mellett az egyház jelen hivatalos lapja által is felhívjuk az egyházi adó fizetésére kötelezett egyháztagokat, hogy ezen idő alatt saját érdeklükben is győződjenek meg a jegyzékből a reájuk kirótt egyházi adó nagyságáról, mert amennyiben azt magukra nézve sérelmesnek tartják, ellene elsőfokon a közszemlére meghatározott idő letelte után számított 8 napon belül, azaz f. évi február hó 21-ig bezárólag a presbitériumhoz, majd az esetleges elutasítás esetén 15 napon belül az egyházmegyei bírósághoz írásos felebbezéssel élhetnek.

Ugyancsak a fentvezett időben közszemlére tetetik ki az egyházközségi közgyűlés rendelkezése szerint elkészített s a f. évtől kezdve adófizetésre kötelezett új egyháztagokra a folyó évi egyházközségi adó 50—100 %-ában kirótt egyszersmindenkori templomfűtési hozzájárulások jegyzéke is. A jegyzék megtekintésére azzal a figyelmeztetéssel hívjuk fel az érdekelt új adófizetőket, hogy az egyházközségi közgyűlés határozata értelmében azok, akik a templomfűtési és azzal kapcsolatos munkálatok költségeihez hozzájárulni és a kirovást elfogadni nem hajlandók, erről a presbitériumot 15 nap alatt írásban értesítsék. Ellen esetben úgy tekintetnek, mint akik a kirovást elfogadták. A kirovás elleni felszólamlás határideje ez esetben is, mint fentebb, február 21-ike.

Külön és e helyen is figyelmeztetjük az egyházi adó fizetésre köteles egyháztagokat, hogy a folyó 1927. esztendőből kezdődőleg az egyházi adót csakis a városi adóhivatalban lehet befizetni. Ugyancsak a városi adóhivatal fog gondoskodni az adók esetleges behajtásáról is. Kérjük tehát egyháztagjainkat, hogy saját jól felfogott érdekükben kirótt egyházi adójukat minden évnegyedben pontosan fizessék meg a városi adóhivatalnál (február 15, május 15, augusztus 15, november 15.), még az esetben is, ha a kivetett adót bizonyos részben megfelebbeznék.

A presbitérium 1926. évi december 30-iki gyűlésének határozatából.

Szeged, 1927. január hó 29-én.

ELNÖKSÉG,

Hiszek egy Istenben,

Hiszek egy Hazában;

Hiszek egy isteni örök igazságban;

Hiszek Magyarország feltámadásában!

Amen.

Osáládi kör

Hit és hangulatok

Nyolcadik hét. II.

Nemcsak bebörtönöz a félelem, 'míg a hit felszabadít, hanem meg is bénít a félelem; a hit ellenben erőt ad. A hit az egyetlen lelkiállapot, amelyben az ember minden képességének, legteljesebb mértékben ura; a félelem ellenben zavarba ejti az embert és megbénítja akaratát. Még a testi életre is végzetes kihatással van a félelem; a hasznos gondolkozást határozottan lehetetlenné teszi; a lelki életre pedig végképpen bomlasztó hatása van. A félelem a lélek megdermedése. Képzelnék csak el azt a lelkiállapotot, amelyet a következő versekben találunk irva.

De e nemzetek közt sem pihensz meg és nem lesz a te talpadnak nyugodalma; mert rettegő szívet, epedő szemeket és sóvárgó lelket ad ott neked az Ur. És a te életed kétséges lesz majd előtted; és rettegni fogsz éjjel és nappal, és nem bízol életedben. Reggel azt mondod: Bárcsak este volna! Este pedig azt mondod: Bárcsak reggel volna! a te szivednek rettegése miatt, amellyel rettegsz és a te szemeidnek látása miatt, amelyet látsz. — V. Mózes 28, 65—67.

Az ilyen helyzet nyomasztólag fekszik reá minden eleven erőnkre és ha külsőleg győzelmet akarunk aratni felette, előbb belsőleg kell a győzelmet kivívnunk; a félelemből el kell jutnunk a hitre. Csak kicsiny hit is ébredjen ilyenkor az emberben, máris kezd visszatérni az ereje. Az emberek félnek, hogy nem lesznek képesek legyőzni rossz szokásaikat, nem tudnak majd megbirkózni nehéz helyzeteikkel, nem tudnak kitartani a keresztyén életben, nem lehet diadalra vinni nemes nagy ügyeket, — és ez a bizalmatlanságuk csakugyan tehetetlen gyöngékké teszi őket. „Árulólk a kétség és elveszti velünk a jót, amit kivíthatnánk; de nem merünk megkísérlni.“ A hit ellenben életelixir. Csodás eredmények mutatkoznak, mihelyt egyszer valakinek szíve hitre jut a félelemből. Lelki törpék óriásokká nőnek és olyan eredményeket érnek el, amelyek hihetetlenek voltak azelőtt. Nincs a Szentírásnak még egy mondása, mely mögött a behizonyítható, tapasztaltnak oly óriási tömege állana, mint e mögött: A mi hitünk az a győzedelem, mely meggyőzte a világot.“ (Ján. 5, 4.)

Kegyelmes Atyánk, Te biztattál, akármily

méltatlanok vagyunk is rá, hogy imádkozzunk minden rendű és rangú emberekért . . . Imádkozunk azokért, akik a félelem rabságában élnek; akik nem tudnak szemébe nézni az élet kötelességeinek, vagy nem tudják elviselni a halál gondolatát békecséggel és méltósággal. Szabadítsd meg őket sötét rettegésük zsarnoksága alól. Hadd szállja meg lelküket nagy hitnek és reménységnek a lelkesültsége és emelje felül őket meddő aggodalmaikon és hiábavaló gyötrődésükön, az örömeinek és békecséggnek és boldogságnak világába. Imádkozunk a rossz szokásuk rabjaiért, a szesznek és másnak rabszolgáiért, vagy bármi más legyen is az a zsarnok, mely az élet szomorúságaitól és unottságától menekülést ígér nekik. Nagy a hatalmuk ezeknek a lealjasító kísértéseknek; de még nagyobb a Te Lelkednek megmentő ereje. Szálljon be hát a Te Lelked ezeknek a szerencsétlen gyermekeidnek szívébe, hogy erősödjék akaratauk az ellenállásra és hogy tiszta gondolatoknak emésztő tüzeiben elégjenek a testnek alantas vágyai, *Imádkozunk azokért*, akik magukrakta terhek alatt görnyednek és maguk szerelte nyomorúságtól sinylődnek; a buskomorság fiaiért és lányaiért, akik elvesztették utjukat a sötétségben és lámpás nélkül tapogatóznak azokért, akik örömtelenül végzik napi munkájukat s ha leszáll az éj, nem találnak nyugodalmat, bár úgy keresik, mint a rejtett kincset. Hatoljon át a Te fényességed bozátukon és ragyogjon utjukra . . .

Egyesíts bennünket Jézus Krisztussal, a Te Fiaddal, az élő bizodalom kötelekével, úgy hogy az *Ő példájából* meritve biztatást és az *Ő Lelkéből véve erőt*, mindjobban átformálódjunk az *Ő hasonlatosságára*. Az *Ő* nevében és *Ő* érette kérjük mindezeket az áldásokat. Ámen. — Mc Comb Sámuel.

Sveizi órák, ékszeres részletfizetésre is!
NAGY ÓRA- ÉS ÉKSZERJAVÍTÓ MŰHELY!

TÓTH JÓZSEF

Kölcsey-uca 7. Képes árjegyzék ingyen.

LISZKAY LAJOSNÉ
HÖLGYFODRÁSZ ÜZLETE
KÖLCSEY-U. 12. REÖK-PALOTA.

MINDENMŰ HAJMUNKÁK
KÉSZÍTÉSÉT ELVÁLLALJA.

Gyarmati Mihály

Elsőrendű uriszabósága és mindenféle sportsapka készítő üzeme, Széchenyi tér 3. szám.

Református testvéreim
figyelmébe ajánlom

Hat drb férfi vászonsebkendő — — — 27.000 K
Prima férfi zokni — — — — 5.500 K
Nehéz selyem nyaksálak — — — — 35.000 K
Tiszta selyem nyakkendők — — — — 30.000 K
Férfi és női keztyük Ia — — — — 24.000 K
Női cérna fátolyharisnya — — — — 39.000 K
Gyermek harisnyák — — — — 5000 K-tól

Szabó Zsigmond alkalmi áruházát,
Feketesas uca 17.

Len damaszt törülközők — — — — 25.000 K
Selyem damaszt ágyneműre — — — — 25—34.000 K
Cérna barchetok Ia — — — — 16—24.000 K
Legfinomabb batiszt sifonok — — — — 16—24.000 K
Double flanelok — — — — 25—35.000 K
Len lepedővászon — — — — 44.000 K
Cérnák, pamutok, gombok és pipere cikkek,

Állandóan nagy maradék vásár. Mindenféle cikkek alkalmi kiárusítása

Balázs Jenő

Szeged és vidékének legnagyobb FÉRFI RUHA és NŐI FELÖLTŐ áruháza

Szeged, Széchenyi tér 2.

Külön mértékosztály!

Telefonszám: 14-96.

Felélős kiadó a szegedi ref. egyházközség nevében: **Bakó László** lelkész

Nyomatott a Hírlapkiadó- és Nyomdavállalat Rt-nél Szeged.

Felélős nyomdavezető: Sajgó József.